

Anti-pestprotocol Basisschool Paschalis

Het doel van dit pestprotocol

- Alle leerlingen horen zich in hun schoolperiode veilig te voelen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door afspraken te maken kunnen leerlingen en volwassenen, in het geval van ongewenste situaties, elkaar aanspreken op dit protocol.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen leerlingen in de gelegenheid met plezier naar school te gaan.

NB. Door ondertekening van het inschrijfformulier van de Paschalisschool verklaren ouders op de hoogte te zijn van het anti-pestbeleid op de Paschalisschool en zich hierin desgevraagd coöperatief opstellen.

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op onze school. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

VOORWAARDEN:

1. Pesten moet herkend en érkend worden door alle direct betrokken partijen:
 - leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopende groep/aanmoedigers, helpers en de zwijgende groep),
 - leerkrachten/personeel en onderwijsondersteuners
 - de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
2. De school doet wat binnen het pestprotocol beschreven staat om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met afspraken en regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en hierin duidelijk stelling nemen.
3. Wanneer pesten ondanks preventie toch (weer) de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak; het pestprotocol wordt gevolgd.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan kan de inschakeling van de vertrouwenspersoon/Anti-Pest Coordinator* (APC) of de School Maatschappelijk Werkster** (SMW)

De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

*) Vertrouwens persoon is: Alex Kotkamp (akotkamp@paschalis.nl)

**) Schoolmaatschappelijk werkster is: Suzanne Dekker (s.dekker@smw.nl)

WAT IS PESTEN?

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt gepest.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Plagen is een deel van de ontwikkeling. Een kind leert opkomen voor zichzelf. De intentie bij plagen ligt anders dan bij pesten. De bedoeling van pesten is iemand te kwetsen, terwijl er bij plagen geen kwade bedoelingen zijn. Plagen is meer als grap bedoeld. Het situeert zich meer binnen het 'sociale spel', waarbij kinderen hun omgeving aftasten (wie is wie?) en zoeken naar ieders plaats in de groep. Bij pesten is dit proces al achter de rug en gaat men iemand proberen te kelderen die men om één of andere reden niet zo sympathiek vindt of volstrekt willekeurig.

Enkele verschillen tussen plagen en pesten op een rijtje:

Plagen	Pesten
onbezonnen, spontaan	systematisch
geen kwade bijbedoelingen	kwetsen van iemand
duurt niet lang	gebeurt bijna non-stop
speelt zich af tussen gelijken	de macht is ongelijk verdeeld
geplaagde blijft volwaardig lid van de groep	de gepeste wordt buitengesloten
er is een wisselend slachtoffer	er wordt één zwart schaap uitgekozen
heeft geen blijvende gevolgen	lichamelijke of psychische gevolgen
altijd één tegen één	één tegen één / groep

Pesten is ongewenst en verdient een gedegen aanpak die wij ondersteunen middels dit Anti-Pestprotocol.

Pesten kan gebeuren op verschillende manieren, o.a.:

1. NON-VERBAAL PESTEN

- duwen
- slaan
- aan de kant duwen
- bedreigen
- iets gooien naar iemand
- iemand aanvallen
- schoppen
- achtervolgen
- opwachten
- ongewenst aanraken

2. VERBAAL PESTEN

- uitschelden of beledigen
- bang maken
- belachelijk maken of voor schut zetten
- in verlegenheid brengen
- uitlachen
- een bijnaam geven
- roddelen
- bovenstaande via social media

3. PESTEN MET SPULLEN

- dwingen om bepaalde eigendommen af te staan
- rechten opeisen (bijv. zeggen: "Hier spelen wij altijd" of "Dit is ons terrein").
- spullen/eigendommen van andere kinderen zoekmaken of vernielen

4. PESTEN DOOR NEGEREN OF BUITENSLUITEN

- weglopen van iemand die wil (mee-)spelen
- zeggen dat iemand weg moet gaan
- doen iemand niet gehoord wordt (ook door bijv. oren te bedekken)
- doen of iemand niet gezien wordt
- niet tegen iemand willen praten
- vervelende gebaren (bijv. neus dicht houden als iemand langsloopt, middelvinger opsteken)
- andere kinderen opruien door vervelende dingen te zeggen/te dreigen, ook via social media

5. AFPERSING/CHANTEREN

- voorwaarden stellen (bijv. pas mee mogen doen als iemand iets doet wat hij eigenlijk niet wil)
- uitsluiten; iemand mag niet meer meedoen als bepaalde eisen niet worden uitgevoerd
- dwingen spullen/eigendommen af te staan of handelingen uit te voeren

6. DIGITAAL PESTEN

- dreigen via Twitter/Facebook/Instagram/Whatsapp
- ongewild foto's en/of video's maken of daarmee dreigen
- ongewild (bewerkte) foto's en/of video's plaatsen/sturen
- wachtwoorden stelen/veranderen/misbruiken
- spelcredits stelen
- scheldberichten of (anonieme) dreigmail sturen
- versturen van virussen
- misbruiken van emailadressen
- sexting (het digitaal versturen van seksueel getinte teksten of afbeeldingen)
- nepaccounts/profielen aanmaken
- ...

SIGNALLEN VAN PESTEN

Er is (mogelijk) sprake van pestgedrag wanneer:

- eerdergenoemde voorbeelden plaatsvinden en/of door de gepeste als zodanig worden ervaren.

of wanneer een leerling:

- een zwakke, onzekere lichaamshouding laat zien
- zich terugtrekt (timide, subassertief gedrag)
- zich afzondert, alleen staan/zitten of pauzes alleen doorbrengen
- in het lokaal blijft hangen/dralen buiten lestijd
- spullen (vaak) kwijt is
- waarvan spullen (vaak) kapot zijn
- sociaal onhandig of juist gewenst gedrag vertoont
-

Er is (mogelijk) sprake van digitaal pesten wanneer een leerling:

- schrikkerig gedrag achter computer of telefoon vertoont
- niet meer achter een computer wil of durft te zitten
- nerveus of bang is na computer/telefoongebruik

FACTOREN DIE PESTEN BEVORDEREN

Uit onderzoek blijkt dat pesters in het algemeen:

- een positieve houding hebben t.o.v. geweld
- een beperkte mate van inlevingsvermogen bezitten

Daarnaast kunnen meespelen:

- een problematische thuissituatie
- verveling
- frustratie

PREVENTIE

Om pestgedrag te voorkomen nemen wij op de Paschalisschool de volgende maatregelen:

1. Op school wordt gewerkt met de methode 'de Vreedzame School'. Met behulp van deze methode willen wij kinderen graag het volgende bijbrengen:

Op intrapersoonlijk vlak:

- zelfreflectie
- zelfvertrouwen/positief zelfbeeld
- zelfsturing/het reguleren van impulsen/zelfcontrole
- inzicht in het effect van eigen handelen op de omgeving

Op interpersoonlijk vlak:

- empathie/jezelf kunnen en willen verplaatsen in een ander
- van perspectief kunnen wisselen
- inzicht krijgen in gedrag en beweegredenen van anderen
- openstaan/nieuwsgierig worden voor anderen of iets anders

Dit alles binnen een sociaal en moreel klimaat waarin:

- leerkrachten, onderwijsondersteuners en ouders zich prettig voelen
- handelingsverlegenheid bij leerkrachten wordt voorkomen
- kinderen zich veilig voelen
- kinderen zich gehoord en gezien worden
- iedereen bereid is zich te verplaatsen in een ander
- iedereen op een positieve manier met elkaar omgaat
- de eigen kracht van kinderen wordt benut

Het werken met de Vreedzame School wordt niet ingezet als methode, maar heeft als doel te (gaan) dienen als omgangscultuur. Ouders worden structureel op de hoogte gehouden van welke onderwerpen in de groepen worden behandeld. Binnen de Binnende Vreedzame School wordt bij de leerlingen minimaal 2x per jaar een veiligheidsthermometer afgenomen om hun welbevinden in kaart te brengen. De commissie 'Vreedzame School' verzamelt en interpreteert de uitslagen en koppelt deze terug aan leerkrachten en indien nodig, de APC (Anti-Pest Coördinator).

2. Vanaf groep 3 wordt minimaal 2x per schooljaar (midden en eind) een sociogram afgenomen. De uitslagen van deze sociogrammen worden geïnterpreteerd door de leerkracht en teruggekoppeld aan de APC.
3. Tijdens pauzes zijn leerkrachten en/of overblijfouders zichtbaar aanwezig op het plein. De zichtbare aanwezigheid van volwassenen vermindert het pestgedrag.
4. Tijdens de pauzes zijn zgn. mediators zichtbaar aanwezig en worden bij conflicten ingezet zoals beschreven en bedoeld in de methode 'Vreedzame School'.

5. Het voorbeeldgedrag van leerkrachten (en ouders) is van groot belang. Zij dienen zich hiervan bewust te zijn.
6. Leerkrachten nemen openlijk stelling tegen ongewenst (pest-) gedrag en geweld.
7. Binnen elke groep worden aan het begin van elk jaar, samen met de kinderen , afspraken opgesteld waarin gewenst omgangsgedrag wordt omschreven. De voorkeur gaat hierbij uit het woord 'niet' of 'geen' hierbij zo veel mogelijk te vermijden. Bijv. "Ik ga met een ander om zoals ik graag wil dat een ander met mij omgaat," i.p.v. 'niet slaan' of 'geen ruzie maken'.
8. De school neemt maatregelen om digitaal/cyberpesten tegen te gaan door:
 - computers/wachtwoorden en accounts te beveiligen
 - de gemaakte afspraken niet alleen te laten gelden 'tot het hek, onder schooltijd', maar ook daarbuiten. digitaal pesten gaat verder.
 - vanaf groep 6 lessen mediawijsheid te geven (en te integreren?)
 - ouders mediawijs te maken d.m.v. bijv. ouderavond
 - ...
9. Op school is een vertrouwenspersoon/APC aangesteld
10. Op school is een School Maatschappelijk Werker aangesteld

Naast eerdergenoemde preventieve maatregelen hebben wij de volgende schoolregels m.b.t. preventie en signalering opgesteld.

REGEL 1:

Het melden van (of een vermoeden van) pesten is géén klikken. Sterker: als je pestgedrag ziet of ervaart en je komt er zelf niet uit, móet je hulp vragen. Het is de verantwoordelijkheid van iedereen om te zorgen voor een goede sfeer. Dit is geen klikken maar wordt gezien als het helpen van jezelf of een ander. Aan wie hulp gevraagd wordt, staat vrij. Diegene bij wie gemeld wordt gaat vertrouwelijk om met deze melding en handelt volgens protocol.

REGEL 2:

Samenwerken met eigen verantwoordelijkheid. School en thuis halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dat houdt in dat zowel school als thuis samenwerken en daarbinnen waken over hun eigen grenzen. Zaken die op school gebeuren worden door school opgelost. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders op school komen om problemen met andere kinderen op te lossen. Ouders spelen een voor de school belangrijke rol door het verstrekken van informatie en het ondersteunen van het schoolbeleid. Indien sprake is van pestgedrag buiten school(tijd) plaatsvindt, zullen zowel directie en leerkrachten als ouders hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig elkaar informeren.

AANPAK VAN PESTEN IN 6 STAPPEN

De leerkracht biedt **ALTIJD** hulp aan de gepeste en begeleidt de pester de indien nodig in overleg met ouders en/of externe deskundigen.

Wanneer er sprake is van pestgedrag en de gepeste kan m.b.v. medeleerlingen de situatie oplossen is er geen actie van medewerkers van school vereist. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn als er gebruik wordt gemaakt van de inzet van zgn. mediators, die onderdeel uitmaken van de 'Vreedzame School'. Van dit conflict wordt een notitie gemaakt in de mediatie map waarin de rol betrokkenen worden genoteerd. Wanneer een kind drie keer betrokken is bij een conflict wordt hiervan melding gemaakt bij commissie 'Vreedzame School'.

STAP 1:

Wanneer een peestsituatie niet wordt opgelost of het pesten voortduurt hebben alle leerlingen het recht en de plicht het probleem te melden bij de leerkracht en/of de vertrouwenspersoon. Ook ouders hebben dit recht en deze plicht. Alle schoolmedewerkers hebben de taak pesten te signaleren en de betreffende leerkracht te informeren wanneer pesten plaatsvindt.

Wanneer pesten digitaal plaatsvindt, is het van belang dat zoveel mogelijk bewijs wordt verzameld zoals:

- data en tijdstippen
- emailadressen
- prints van chats, whatsappberichten en mails
- bewaarde sms berichten
- schermafdruck

STAP 2:

De leerkracht spreekt binnen een week met het slachtoffer en eventueel een steunende medeleerling (G1SO, d.w.z. Gesprek 1 met het SlachtOffer), Dit gesprek is een 'gesprek zonder schuldvraag'. Dit wil zeggen dat er steun wordt geboden en de situatie in kaart wordt gebracht. De leerkracht doet geen normatieve uitspraken over het gedrag van de betrokken partijen en eventuele meelopers toeschouwers. Doel is steun bieden aan het slachtoffer (zie: bijlage 1 'Gesprekspuntenlijst').

Vanaf nu maakt de leerkracht verslag van de stappen, afspraken en gebeurtenissen.

Bij anoniem of online pesten (waarbij de dader onbekend is) worden de leerlingen nogmaals gewezen op de afgesproken omgangsvormen.

STAP 3:

De leerkracht voert binnen een week , maar pas ná het gesprek met slachtoffer, een gesprek (G1P, d.w.z. Gesprek 1 met Pester)) met de pester en eventueel één of twee meelopers. Ook zij hebben recht op een 'gesprek zonder schuldvraag'. Tijdens dit gesprek wordt alleen gesproken over het mogelijk effect van hun gedrag op het slachtoffer. Doel is inlevingsvermogen te vergroten, afspraken te maken over toekomstig gedrag en het maken van een vervolgspraak.

EVENTUELE TUSSENSTAPPEN:

- door de leerkracht wordt al dan niet in overleg met internen of externen gekeken of voor een slachtoffer de mogelijkheid bestaat om te werken aan de sociale weerbaarheid en de negatieve invloed van het ervaren pestgedrag te verminderen. binnen onze school bestaat hiervoor de mogelijkheid het kind aan te melden voor de training 'rots en water' of 'leren is zijn'.
- wanneer zich in het leven van de pester/meeloper meerdere problemen voordoen (bijv. problematische thuissituatie) wordt gezocht naar passende hulp.
- samen met het slachtoffer zoeken naar kanalen voor advies of informatie over pesten (bijv. pestweb of de kindertelefoon)

STAP 4:

De leerkracht voert binnen een week na de gesprekken G1SO en G1P een gesprek met slachtoffer en pester samen, eventueel een helper en/of meeloper. (G2) Ook dit gesprek wordt gevoerd zonder schuldvraag. Tijdens dit gesprek wordt alleen gesproken over het gebeurde en de ervaringen van beide partijen, zonder een oordeel te geven. Doel van dit gesprek is dat er afspraken gemaakt worden over het gedrag 'van nu af aan' en het maken van een vervolgspraak.

NB: Wanneer binnen een week na stap 4 geen verbeteringen zichtbaar zijn, worden de fases van Consequenties ingezet. (zie: 'Consequenties')

STAP 5:

De leerkracht volgt het nakomen van de gemaakte afspraken tijdens G2 door na een week, twee weken en een maand vervolgsprekken te voeren met het slachtoffer en de pester. Dit gesprekje hoeft, als het goed is, niet lang te duren. De pester krijgt bij niet nagekomen afspraken nog één kans zich aan de gemaakte afspraken te houden om het eigen gedrag te verbeteren.

STAP 6:

Wanneer de situatie blijft bestaan en er geen verbetering optreedt, worden binnen een week de ouders uitgenodigd voor een gesprek, al dan niet in de aanwezigheid van de directeur. Gekeken wordt naar een oplossing samen met ouders al dan niet ondersteund door gespecialiseerde externe hulp (psycholoog, sociale vaardigheidstraining etc.)

Fases van Consequenties

Fase 1: Licht corrigerende maatregel, passend bij de leeftijd van de betreffende leerling. Bijv.

- een schriftelijke opdracht zoals een werkstuk, stelopdracht of strafregels

Fase 2:

- een tweede gesprek met ouder(s) als eerdere sancties niets opleveren. ouders wordt gevraagd mee te werken om het probleem op te lossen. samen met de ouders worden afspraken gemaakt over de handswijze thuis en op school
- het inschakelen van deskundige hulp

Fase 3:

- beperkende maatregelen als; in de pauze(s) binnen blijven, of onder toezicht worden gesteld.
- eerder op school komen of nablijven
- het (tijdelijk) plaatsen in een andere groep
- time-out*

Fase 4:

- schorsing*

Fase 5:

- verwijdering*

*) Zie: bijlage 2 'Beleid t.a.v. schorsing en verwijdering leerlingen

BIJLAGE 1 (Gesprekspuntenlijst)

Stappenplan gesprek met pester en evt. meelopers

1. Zeggen dat het fijn is dat hij/zij bij het gesprek aanwezig is/zijn
2. Vertellen dat je gehoord hebt dat er dingen gebeuren/gebeurd zijn waar bij x en y en z

BIJLAGE 2 (Beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van de leerlingen)

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Er worden kunnen drie vormen van maatregelen genomen worden:

*Time-out

*Schorsing

*Verwijdering

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang:

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

-In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.

-Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouder/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. Als de veiligheid voorop staat moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders/verzorgers. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders/verzorgers niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders een oplossing.

-De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf of (indien dat niet mogelijk is) zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders/verzorgers.

-De ouder/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.

-Van het incident en het gesprek met de ouders/verzorgers wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. Time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school: daarom wordt er geen aantekening van de time-out gemaakt in het dossier van de leerling, maar van het incident.

-De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.

-De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

-Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.

-Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, b.v. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

-De schorsing bedraagt maximaal enkele dagen en kan hooguit twee maal worden verlengd. Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

-De ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.

-Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.

-Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan: *Het bevoegd gezag

*De ambtenaar leerplichtzaken

*inspectie onderwijs

-Ouders/verzorgers kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen veertien dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling van het Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

-Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.

-Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders/verzorgers ter kennis wordt gesteld en door de ouders/verzorgers voor gezien wordt getekend.

-Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:

*De ambtenaar leerplichtzaken *De inspectie onderwijs

-Het bevoegd gezag informeert de ouders/verzorgers schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders/verzorgers gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.

-De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.

-Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.

-Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

-Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.